

**Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Udržateľné výrobky ako štandard**

[COM(2022) 140 final]

**Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje rámec na stanovenie požiadaviek na ekodizajn udržateľných výrobkov a zrušuje smernica 2009/125/ES**

[COM(2022) 142 final – 2022/0095(COD)]

(2022/C 443/18)

Spravodajca: **Thomas WAGNSONNER**

Žiadosť o konzultáciu	Európska komisia, 16. 5. 2022 Európsky parlament, 2. 5. 2022 Rada, 10. 6. 2022
Právny základ	článok 192 ods. 1 a článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie
Prijaté v sekcii	30. 6. 2022
Prijaté v pléne	14. 7. /2022
Plenárne zasadnutie č.	571
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	205/1/4

## 1. Závbery a odporúčania

1.1. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) oceňuje návrhy v akčnom pláne pre obehové hospodárstvo a v tomto stanovisku podporuje najmä cestu k väčšej udržateľnosti výrobkov. Okrem toho sa za potrebný považuje aj harmonizovaný právny prístup. Zároveň sa poukazuje na to, že návrh nového nariadenia o ekodizajne je stále do značnej miery nejasný z dôvodu veľkého počtu delegovaných právnych aktov. Okrem toho EHSV vzhľadom na nevyhnutnosť znížiť spotrebu zdrojov a chrániť klímu navrhuje rýchlejšie a ambicióznejšie vykonávanie.

1.2. EHSV poukazuje najmä na to, že táto cesta obehového hospodárstva môže byť úspešná len vtedy, ak budú riadne zapojené a informované všetky hospodárske subjekty – výrobcovia, spotrebitelia, pracovníci, ako aj orgány. Pre dobré vykonávanie sú nevyhnutné zodpovedajúce jasné, prepracované a konzistentné nariadenia, aby sa udržateľným výrobkom poskytli spravodlivé konkurenčné príležitosti.

1.3. Nové prvky nariadenia, ako je rozšírenie rozsahu pôsobnosti, nové požiadavky na ekodizajn (trvanlivosť, opraviteľnosť, recyklácia, vplyv na životné prostredie, emisie CO<sub>2</sub> atď.), ako aj požiadavky na informácie prostredníctvom digitálneho pasu výrobku a štítkov sú vítané, pričom sa zdôrazňuje dôležitosť správnych a vhodných informácií, najmä pre spotrebiteľov.

1.4. EHSV podporuje zákaz zničiť nepredaný tovar, pričom sa tým myslí nový, vrátený alebo opraviteľný tovar. Víta aj skutočnosť, že rovnako ako balík o obehovom hospodárstve aj toto nariadenie rieši súčasné problémy, ako je environmentálne klamlivá reklama a zastarávanie.

1.5. Fórum pre ekodizajn je podporným orgánom s mnohými úlohami pri vykonávaní. Všetky zainteresované strany a zástupcovia občianskej spoločnosti vrátane sociálnych partnerov by mali dostať príležitosť prispieť nápadmi a návrhmi na zlepšenie procesu.

1.6. EHSV si uvedomuje výzvy, ktorým čelia výrobcovia a podniky, najmä MSP, a nazdáva sa, že treba zabrániť zbytočnej administratívnej záťaži. Vidí tu aj príležitosť dosiahnuť pomocou udržateľných výrobných noriem novú európsku úroveň výroby „Made in Europe“.

1.7. Nástroje na vyhlásenie o zhode a samoreguláciu poskytujú priestor pre podnikanie. Efektívna a koordinovaná kontrola medzi členskými štátmi s dobrou informovanosťou spotrebiteľov posilňuje dôveru pri ceste od lineárneho k obehovému hospodárstvu.

1.8. EHSV s poľutovaním konštatuje, že nariadenie nezahŕňa sociálny rozmer. Odkaz na návrh Komisie na smernicu o náležitej starostlivosti podnikov sa nejaví ako dostatočný.

## 2. Kontext stanoviska

2.1. Lineárny systém hospodárstva preťažuje globálne zdroje. V období medzi klimatickými konferenciami OSN v Paríži a Glasgowe sa spotrebovalo viac ako pol bilióna ton nových zdrojov. V správe o nedostatkoch v obehovosti z roku 2022 <sup>(1)</sup> sa uvádza, že len 8,6 % celosvetovo použitých výrobkov, sa recykluje, alebo naopak, že nedostatky v obehovosti dosahujú 90 %. Obehové hospodárstvo môže účinne prispieť k zníženiu spotreby zdrojov.

2.2. V Európe bola uznaná potreba šetrenia zdrojov. Európska komisia navrhla Zelenú dohodu, stratégiu rastu EÚ pre spravodlivú a prosperujúcu spoločnosť s moderným a konkurencieschopným hospodárstvom efektívne využívajúcim zdroje. Potrebu konať posilňujú problémy dodávateľského reťazca vyplývajúce z pandémie a ruskej invázie na Ukrajinu. Podniky a spotrebiteľia pociťujú nedostatok a rast cien v mnohých oblastiach.

2.3. Konkrétne Európska komisia predstavila koncom marca 2022 v rámci akčného plánu pre obehové hospodárstvo tieto iniciatívy:

- oznámenie Komisie s názvom Udržateľné výrobky ako štandard,
- návrh nariadenia o ekodizajne udržateľných výrobkov,
- pracovný plán pre ekodizajn a energetické označovanie na roky 2022 – 2024,
- stratégia EÚ pre udržateľný a recyklovateľný textil,
- návrh na revíziu nariadenia o stavebných výrobkoch,
- návrh na zapojenie spotrebiteľov do zelenej transformácie.

2.4. Uvedené stanovisko sa zaoberá oznámením s názvom Udržateľné výrobky ako štandard [COM(2022) 140 final], ako aj návrhom nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje rámec na stanovenie požiadaviek na ekodizajn udržateľných výrobkov a zrušuje smernica 2009/125/ES [COM(2022) 142 final – 2022/0095 (COD)].

2.5. V oznámení sa zdôrazňuje potreba prehodnotiť prevládajúci lineárny model hospodárstva a podniknúť kroky smerom k obehovému hospodárstvu. Celoeurópsky harmonizovaný prístup posilňuje konkurencieschopnosť, vytvára pracovné miesta a ponúka spotrebiteľom udržateľné výrobky. To si vyžaduje nový prístup k výrobe produktov nad rámec súčasných minimálnych požiadaviek (REACH, energetické štítky, balenie atď.).

---

<sup>(1)</sup> Obehové hospodárstvo: Správa o nedostatkoch v obehovosti z roku 2022, Projektová platforma pre zrýchlenie obehového hospodárstva (PACE).

2.6. Rozsah pôsobnosti nového nariadenia o ekodizajne sa výrazne rozšíri a so svojimi odvetvovo špecifickými iniciatívami pre textil, stavebné výrobky atď. prispeje k úspore zdrojov a energetickej efektívnosti. Najmä nové ustanovenia týkajúce sa posilnenia životnosti výrobku (trvanlivosť, opraviteľnosť, lepšia recyklácia atď.) a lepšie informácie o výrobku prostredníctvom digitálneho pasu výrobku si vyžadujú, aby podniky ponúkali transparentné informácie o kvalite a vplyve životného cyklu svojich výrobkov. Spotrebiteľia tak dostanú možnosť porovnávať a tým aj hodnotiť výrobky, ktoré spĺňajú európske požiadavky udržateľnosti.

2.7. Špecifikácie výrobku z nariadenia o ekodizajne sú doplnené o ďalšie sprievodné opatrenia. Pozíciu a dôveru spotrebiteľa posilnia povinné informácie o výrobkoch a environmentálnych výhodách, ako aj informácie o opravách, životnosti a zákaze environmentálne klamlivej reklamy. Kontroly výrobkov úradmi a transparentné monitorovanie dodržiavania kritérií pre výrobky ponúkajú istotu, že bude možné si vyberať z vysokokvalitných výrobkov, čím sa zaručujú rovnaké podmienky pre účastníkov hospodárskej súťaže.

### 3. Všeobecné pripomienky

3.1. EHSV vyjadruje svoj zásadný súhlas s cieľmi obehového hospodárstva a iniciatívou pre udržateľné výrobky, pretože udržateľnosť tu predstavuje spojenie ekologických, ekonomických a sociálnych aspektov. To znamená, že všetky hospodárske subjekty musia spĺňať nové a náročné požiadavky. Od podnikov sa vyžaduje, aby zamerali svoju výrobu a ekodizajn výrobkov na udržateľnosť a poskytovali o tom informácie. Spotrebiteľia to musia chápať a robiť na základe týchto informácií zodpovedne „správne“ rozhodnutia. To si vyžaduje adekvátne kampane na zvyšovanie informovanosti. Účinná kontrola je potrebná na to, aby sa zabezpečilo, že ciele budú splnené, a nie podhodnotené, pretože by to poškodilo Európu ako miesto podnikania a podporilo by to „zelený skepticizmus“. Cieľom sú skôr kvalitné pracovné miesta, lepší rozvoj, holistický prístup a vzdelanie spotrebiteľa a zákazníci.

3.2. Týmto nariadením a obehovým hospodárstvom sa stanovujú nové normy. Aby boli tieto úlohy akceptované, realizované a viedli k procesu hospodárskeho cyklu, je potrebné angažovane a aktívne zapojiť hospodárske subjekty – spotrebiteľov, výrobcov, podnikateľov, odbory, výskumné inštitúcie. Pritom bude užitočné poskytnúť relevantné informácie o možnostiach a cieľoch a včas zapojiť zainteresované strany.

3.3. EHSV podporuje harmonizovaný prístup nariadenia a delegovaných aktov, aby sa predišlo fragmentácii a aby bolo možné riešiť špecifiká výrobkov, cenovú dostupnosť pre spotrebiteľov a hospodársku súťaž. Udržateľné výrobky sú európskou príležitosťou pre podnikanie, inováciu a pracovné miesta a reakciu na želania spotrebiteľov týkajúce sa vplyvu na životné prostredie a životného cyklu.

3.4. Rozšírenie rozsahu pôsobnosti na viac výrobkov a vyššie požiadavky sú vítané. EHSV konštatuje, že výrobné podniky sa musia vyrovnáť s novými požiadavkami, napríklad v podobe digitálneho pasu výrobku, nariadení o nepredaných tovaroch a nariadení o špecifických výrobkoch, je to však nevyhnutné na vybudovanie obehového hospodárstva. Zároveň vznikne nová norma „Made in Europe“. Okrem toho sa vytvárajú príležitosti pre hospodárstvo v oblasti dizajnu, likvidácie a opráv.

3.5. EHSV poukazuje na to, že je potrebné zabezpečiť súdržnosť všetkých príslušných právnych oblastí. To zahŕňa súdržnosť v rámci tohto akčného plánu, pokiaľ ide o čas a obsah, aby sa neznížila účinnosť segmentáciou právnych predpisov a rozdielnym zaobchádzaním v členských štátoch. Nemenej dôležité je však dbať na súlad s ďalšími dôležitými sprievodnými oblasťami práva, ako je nedávno predložená smernica Európskej komisie o náležitej starostlivosti podnikov, predpisy o odpadoch, ktoré sú dôležité pre recykláciu, vrátane vývozných opatrení, nariadenia o dohľade nad trhom a pod.

3.6. EHSV uznáva, že je potrebné prijať delegované akty, a keďže to ponecháva ešte veľa nejasností, požaduje od Európskej komisie aj podrobnejší sprievodný pracovný plán. Cieľom je zabezpečiť, aby sa na mnohé výrobky vzťahovali delegované akty, no organizácie občianskej spoločnosti a odborové zväzy budú zároveň zapojené v počiatočnom štádiu.

3.7. EHSV konštatuje, že nariadenie o ekodizajne je veľmi zložitým právnym predpisom, ktorý zmení hospodársky model. Za nevyhnutnú sa považuje rýchla, ale aj dobrá implementácia obsahu. Na vykonávanie delegovaných aktov sú preto potrebné primerané personálne zdroje. Keďže novým požiadavkám čelia aj spotrebiteľia, spoločnosti, opravovne a kontrolné orgány, považuje sa za potrebné vhodne zapojiť všetky hospodárske subjekty do informačného procesu.

3.8. Verejné inštitúcie by mali byť v procese verejného obstarávania na čele zeleného obstarávania. Posilňujúci účinok by sa však dal dosiahnuť tiež tým, že by sa ekologické obstarávanie stalo požiadavkou aj v usmerneniach pre financovanie grantov alebo dotácií, ako sú rôzne investičné programy EÚ pre podniky alebo tretie strany.

3.9. EHSV poznamenáva, že požiadavky na ekodizajn by mali byť prospešné pre spotrebiteľov a že ich prínos by mal byť jasný a ľahko viditeľný. Rozsiahle požiadavky nového nariadenia o ekodizajne môžu zvýšiť obstarávacie náklady na výrobky, čo je kompenzované úsporou nákladov vďaka lepšiemu výkonu, odolnosti, možnosti modernizácie a opraviteľnosti a vyššej hodnote po skončení životnosti. Energiu a finančné prostriedky možno ušetriť používaním energetickejšieho zariadení. Trvanlivé výrobky sú okrem toho ekonomickejšie. Vďaka novému návrhu smernice by spotrebiteľia mohli ušetriť v priemere 285 EUR <sup>(2)</sup> ročne. V nariadení sa kladie dôraz na cenovú dostupnosť, ktorá by mala zohľadňovať rozdielne rozpočty domácností, aby sa ekodizajn nestal exkluzívnym. Preto je o to dôležitejšie, aby sa spotrebiteľom poskytla finančná podpora pri prvotnom nákupe a oprave udržateľných výrobkov.

### 3.10. Environmentálne aspekty

3.10.1. Ekodizajn je úlohou pre obehové myslenie, pričom EHSV osobitne zdôrazňuje tieto body:

- právne predpisy a kontrolné opatrenia: zmiernenie, resp. výnimky v delegovaných právnych aktoch alebo pri prijatí dobrovoľných záväzkov, ako aj možnosti obchádzania a nedostatočná kontrola by boli v rozpore s cieľmi. Požiadavky na ekodizajn, výkon a informácie vrátane parametrov výrobku by mali byť náležite konzistentné,
- podniky, ktoré by už pri konštrukcii mali zohľadňovať vplyv na životné prostredie počas životného cyklu, dlhodobé používanie výrobku, jednoduchú údržbu a opravy, prípadne aký následný produkt z toho môže vyplývať. Znovu by sa mala zvážiť aj štandardizácia výrobkov. Ako príklad možno uviesť odlišné rozmery pneumatík alebo nabíjacích káblov,
- spotrebiteľov, ktorí by pri rozhodovaní o kúpe mali dostať základné informácie o vplyve na životné prostredie, životnosti, opravách, následnom použití a likvidácii.

3.10.2. Po dlhodobom používaní a opätovnom použití je recyklácia ďalším spôsobom účinného využívania zdrojov, ktorým sa nariadenia zaoberá. Cieľom je zvýšiť recyklovateľný obsah vo výrobkoch, recyklovateľnosť výrobkov a hodnotu v odvetví recyklácie a opráv. EHSV podporuje tento trend, ale poukazuje na to, že ešte stále treba prekonať niektoré technické, právne a koncepčné prekážky.

<sup>(2)</sup> [https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/about\\_sk#EnergySavings](https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/about_sk#EnergySavings).

Uvažovanie v zmysle kolobehu materiálu ukazuje obrovskú potrebu zmeny. Ako príklad možno uviesť, že vyššia miera recyklácie by mala zodpovedať minimálnym kvótam na používanie recyklátu alebo teoretická recyklovateľnosť<sup>(3)</sup> výrobkov by mala zodpovedať možnosti technickej recyklácie a praktickému vykonávaniu recyklačných opatrení. Napríklad v sektore plastov si veľa vecí vyžaduje zmenu dizajnu a výroby do tej miery, že druhotné suroviny nie sú rovnocenné s primárnymi surovinami<sup>(4)</sup>.

Recyklácia je príležitosťou aj pre Európu: napríklad vysokokvalitné kovové nerasty sa dovážajú ako suroviny alebo výrobky a po použití končia v podstate „bezplatne“ v odpade alebo sa posielajú do sveta – patria sem najmä automobily a elektronický odpad. Malo by sa na ne nazerať ako na hodnotné materiály a tak by sa s nimi malo aj nakladať. Demontáž, spracovanie a recyklácia sú prospešné pre klímu, zároveň však vytvárajú veľkú pridanú hodnotu a pracovné miesta<sup>(5)</sup>. Pri tom však treba sledovať aj hospodársku, environmentálnu a sociálnu rovnováhu.

3.10.3. EHSV víta návrh na prijatie opatrení týkajúcich sa nepredaného tovaru, pričom očakáva ambicióznejší prístup v tejto záležitosti. Likvidácia neporušených výrobkov vrátane nových, vrátených alebo opraviteľných výrobkov je z pohľadu spoločnosti nežiaduca, pretože predstavuje plytvanie zdrojmi. Návrh Komisie žiadať od podnikov, aby v prvom kroku poskytli iba dokumentáciu, a vyňať z toho MSP, nie je podľa EHSV dostatočný. Len samotná možnosť zaviesť prísnejšie opatrenia prostredníctvom delegovaných aktov vyvoláva pochybnosti o tom, či sa cieľ dosahuje efektívne. EHSV podporuje zákaz likvidácie nepredaných výrobkov za predpokladu, že nie sú nebezpečné. Okrem toho by sa malo od podnikov a maloobchodných platforiem požadovať, aby pracovali na obchodných praktikách, ktoré výrazne znížia počet vrátených výrobkov a nepredaných zásob. Takisto je potrebné zvýšiť informovanosť spotrebiteľov o vplyve vráteného tovaru na životné prostredie.

### 3.11. Hospodárske aspekty

3.11.1. EHSV poukazuje na to, že z hľadiska MSP možno tento návrh nariadenia v podstate, no zároveň ho možno vnímať skepticky. MSP majú k dispozícii len obmedzené (ľudské) zdroje. Najmä podporné opatrenia uvedené v nariadení by mali byť prispôbené potrebám a požiadavkám MSP. Okrem toho existujú ťažkosti s prístupom k požadovanému verejnému obstarávaniu pre MSP. Mali by sa preto hľadať riešenia, aby sa mohli zúčastniť na príslušných postupoch. V konečnom dôsledku sa z pohľadu MSP vyžaduje zabezpečenie komplementárnosti medzi reguláciou udržateľných výrobkov a reguláciou pre konkrétny výrobok. Je to preto, aby sa predišlo duplicitne nákladov a byrokracii.

3.11.2. Opravárenské podniky majú kľúčový význam pre dlhú životnosť výrobkov. V dôsledku toho by sa poskytovateľom služieb opráv, sociálno-hospodárskym prevádzkam na opätovné použitie a (miestnym) iniciatívam občianskej spoločnosti v oblasti opráv malo uľahčiť, aby zaujali miesto v tomto modeli obehového hospodárstva. Napríklad v Nemecku a Rakúsku sa pri iniciatívach zameraných na opravy osvedčilo uzavrieť poistenie opráv, čím sa opravy zároveň legitimizujú.

3.12. Nové obchodné modely obehového hospodárstva<sup>(6)</sup> sa v oznámení uvádzajú ako dôležitý nástroj. Pre podniky a spotrebiteľov musia byť atraktívne, prijateľné a podnetné a zaručovať primerané pracovné podmienky. V praxi už existujú relevantné modely, ako je hospodárstvo spoločného využívania zdrojov, „produkt ako služba“, „platba za použitie“ atď. EHSV navrhuje prispôsobiť existujúcu platformu najlepších postupov súčasným výzvam obehového hospodárstva poskytnutím stimulov na jej využívanie. V súčasnosti možno ako príklady uviesť stavebný bazár – materiály z demolácie alebo prestavby sa ponúkajú novým používateľom – alebo siete opráv, prostredníctvom ktorých sa môžu spojiť spotrebiteľia a opravári. Mnohým databázam však chýba prístupnosť pre poskytovateľov a používateľov.

<sup>(3)</sup> Pomberger, R. (2020). Über theoretische, praktische und reale Recyclingfähigkeit (O teoretickej, praktickej a reálnej recyklovateľnosti) <https://doi.org/10.1007/s00506-020-00721-5>, <https://doi.org/10.1007/s00506-019-00648-6>.

<sup>(4)</sup> Oznámenie s názvom *Európska stratégia pre plasty v obehovom hospodárstve*, COM(2018) 28 final.

<sup>(5)</sup> Ú. v. EÚ C 220, 9.6.2021, s. 118.

<sup>(6)</sup> Pozri INT/778 *Inovácia ako hnacia sila nových obchodných modelov* (prieskumné stanovisko) (Ú. v. C 303, 19.8.2016, s. 28).

3.1.3. EHSV poukazuje na potrebu zvýšiť informovanosť spotrebiteľov o udržateľných opatreniach a používať výrobky až do vypršania ich životnosti. Podľa vedeckých štúdií<sup>(7)</sup> sa funkčné, ale už nepoužívané výrobky (napr. notebooky, mobilné telefóny, hriankovače atď.) hromadia v domácnostiach až šesť rokov. Preto sú pre spotrebiteľov potrebné vhodné stimuly, aby ponechali nepoužívané spotrebiče v naďalej v obeh.

#### 3.1.4. Sociálne aspekty

3.1.4.1. EHSV s poľutovaním konštatuje, že nariadenie nezahŕňa sociálny rozmer. Odkaz na návrh smernice o náležitej starostlivosti podnikov<sup>(8)</sup>, ktorý predložila Komisia, sa nejaví ako dostatočný, pretože táto smernica sa jednoznačne zameriava na procesne orientovaný prístup ku globálnym hodnotovým reťazcom a sociálne otázky špecifické pre jednotlivé výrobky nebolo možné primerane zahrnúť. EHSV výslovne poukazuje na to, že z hľadiska udržateľnosti sa všetky tri rozmery, teda hospodárska, sociálna a environmentálna udržateľnosť, musia vždy posudzovať spoločne, a preto navrhuje Komisii, aby znovu preskúmala nariadenie so zreteľom na zmysluplnosť začlenenia aj sociálnych aspektov výrobkov.

3.1.4.2. EHSV poukazuje na to, že zelené pracovné miesta nie sú automaticky udržateľnými pracovnými miestami, ak sa nezohľadnia všetky ciele udržateľného rozvoja. Dodržiavanie pracovných noriem sa musí zabezpečiť najmä z dôvodov hospodárskej súťaže.

3.1.4.3. Projekt európskych sociálnych partnerov<sup>(9)</sup> sa zaoberal vplyvom obehového hospodárstva na zamestnanosť a pracovné podmienky. Prechod na obehové hospodárstvo by mohol do roku 2030 vytvoriť 250 000 až 700 000 pracovných miest. Účinky na jednotlivé sektory a regióny sú veľmi odlišné. Odvetvia odpadov a opráv budú z toho nadpriemerne profitovať, na rozdiel od ťažobného a chemického priemyslu, ktoré pocítia skôr negatívne účinky. Potrebná bude aj vzdelaná pracovná sila (napr. odpadové hospodárstvo). Vo všeobecnosti je dôležité zabezpečiť dostupnosť dobrých pracovných miest a vyplácanie dôstojných miezd. EHSV vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia v súčasnosti neplánuje sociálny dialóg, v ktorom by sa zohľadnili dôsledky prechodu na obehové hospodárstvo pre pracovníkov.

## 4. Konkrétne pripomienky

### 4.1. Informácie v digitálnom pase výrobku, na štítkoch a environmentálnej značke

4.1.1. EHSV víta prístup ku komplexným informáciám o výrobku v digitálnom pase výrobku. Informácie by mali byť ciele a zrozumiteľné pre všetky subjekty v rámci dodávateľského reťazca. Obsah by mal byť pre spotrebiteľov základom rozhodovania o kúpe, opätovnom použití, oprave a likvidácii orientovaného na obehové hospodárstvo. To zahŕňa obsah CO<sub>2</sub> vo výrobku, podiel vzácnych zemín, nebezpečné prísady, nerecyklovateľné materiály, zoznam opraviteľných dielov, ako aj ich dostupnosť alebo v prípade softvéru kompatibilitu a náklady. Možnosť zahrnúť informácie o ďalších aspektoch udržateľnosti do digitálneho pasu výrobku je vítaná<sup>(10)</sup>. Tu sa navrhuje doplniť do digitálneho pasu výrobku index opráv, ktorý obsahuje informácie o opraviteľnosti, najmä dôležitých opotrebovaných dieloch, cene náhradných dielov a ich dostupnosti v priebehu času, ako aj informácie o pracovných podmienkach, za ktorých boli výrobky vyrobené. Základné informácie by sa mali spotrebiteľom sprístupniť aj vo fyzickej forme, ako je záručný list, informácie o výrobku, pokiaľ ide o hodnoty CO<sub>2</sub>.

Digitálny pas výrobku by pre podniky nemal byť nástrojom, ktorý viaže dodatočné zdroje (zber dát), ale ktorý integruje existujúce systémy. Požiadavka poskytovať čoraz transparentnejšie, no zároveň citlivé údaje si môže vyžadovať aj preskúmanie súdržnosti rozhodnutia o právach priemyselného vlastníctva.

### 4.1.2. Štítky

Informácie o výrobku, ktoré ešte musia byť vymedzené v delegovaných právnych aktoch, sa majú sprostredkovať spotrebiteľom prostredníctvom štítkov. EHSV kladie dôraz na správne, viditeľné a jasné informovanie zákazníkov, pričom dôležité sú údaje o vplyve na klímu, obsahu a zložení, dodržiavaní noriem pre pracovníkov, životnosti a opraviteľnosti.

<sup>(7)</sup> Verejné vypočutie, NAT/851, prednáška Gudrun Obersteiner, 29.4.2022.

<sup>(8)</sup> COM(2022) 71 final.

<sup>(9)</sup> <https://www.etuc.org/en/publication/european-social-partners-project-circular-economy-and-world-work-0>.

<sup>(10)</sup> COM(2022) 142 final – 2022/0095 (COD), s. 29, bod 26.



#### 4.1.3. Environmentálne značky

Mnohé výrobky a služby sa certifikujú európskou environmentálnou značkou na základe odborného posudku. Cieľom je uľahčiť spotrebiteľom identifikáciu výrobkov šetrných k životnému prostrediu, s dlhou trvanlivosťou a vysokou kvalitou a umožniť porovnanie s inými výrobkami. Požiadavky na environmentálnu značku však môžu nanajvýš dopĺňať, ale nie nahrádzať právne predpisy o výrobkoch založené na nariadení o ekodizajne, pričom kontrola zo strany orgánov podľa nariadenia o ekodizajne sa vzťahuje aj na informácie o environmentálnych značkách.

#### 4.2. Online trhy

Dôležité je vytvoriť rovnaké podmienky pre všetky hospodárske subjekty, preto by sa pravidlá zodpovednosti mali uplatňovať najmä na online trhy, keď žiadny iný subjekt v dodávateľskom reťazci nepodnikne kroky proti nevyhovujúcemu výrobku<sup>(1)</sup>.

4.3. Dohľad nad trhom – kontrola, zákazy, pokuty – je delegovaný na členské štáty a prípady nedodržania predpisov sa zverejňujú v systéme ICSMS (Informačný a komunikačný systém pre dohľad nad trhom) – európskom systéme podávania správ a informácií pre výrobky, o ktorých sa zistilo, že nezodpovedajú predpisom alebo sú nebezpečné. Podporuje sa návrh na rozšírenie a zlepšenie dohľadu nad trhom, pretože 10 – 25 % skúmaných výrobkov nie je v súlade so smernicou o ekodizajne<sup>(2)</sup>. Na to, aby členské štáty mohli vykonávať svoje úlohy, je potrebné zabezpečiť primerané zdroje na dohľad nad trhom. Najmä v súvislosti s nedodržaním predpisov by sa malo zabezpečiť, aby orgány dohľadu nad trhom náležite sledovali výrobky nezodpovedajúce predpisom. Vždy sa však žiaľ nájdu negatívne príklady obchádzania posudzovania zhody, napríklad nedávno v súvislosti s ochrannými rúškami počas pandémie COVID-19. Úrady by mali vždy vykonávať dodatočné náhodné kontroly. Organizácie spotrebiteľov by mali byť tiež zapojené ako kompetentní informátori o porušení predpisov. Bolo by to rýchle a účinné sprievodné opatrenie k smernici o žalobách v zastúpení na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov. Účinný dohľad nad trhom vo všetkých členských štátoch si vyžaduje veľmi aktívnu úlohu Európskej komisie v tejto oblasti, aby všetky podniky v Európskom hospodárskom priestore mali rovnaké podmienky vďaka rovnakej úrovni kontroly. Výbor okrem toho upozorňuje na možnosti zlepšenia v oblasti zaobchádzania a informovania na domovskej stránke systému ICSMS.

4.4. Fórum pre ekodizajn a zapojenie všetkých zainteresovaných strán do tohto procesu sú vítané, no treba dbať na efektívne fungovanie a na to, aby bola daná zodpovednosť za uvedené úlohy, ako aj kompetencie a zdroje. Fórum napríklad nemôže hodnotiť samoregulačné opatrenia, ide o úlohu verejného orgánu, resp. Európskej komisie.

4.5. Samoregulácia ako alternatívny nástroj k delegovanému aktu pre skupinu výrobkov by mala byť výnimkou. Pokiaľ ide o uplatňovanie, z hľadiska jasnosti, pokrytia trhu a kvality by sa samoregulačné opatrenia mali priblížiť delegovaným aktom.

4.6. EHSV by chcel v kontexte tejto témy konkrétne spomenúť Európsku platformu pre obehové hospodárstvo<sup>(3)</sup>. Iniciatíva, ktorú spoločne spustili EHSV a Európska komisia v marci 2017, podporuje nové partnerstvá a pokrok v riešení obehového hospodárstva v celej Európe. Má sa tým tiež upozorniť, že obehové hospodárstvo môže významnou mierou prispieť k realizácii cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja.

V Bruseli 14. júla 2022

*Predsedníčka*  
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru  
Christa SCHWENG

<sup>(1)</sup> Pozn.: INT/957– Smernica o bezpečnosti výrobkov/Revízia (Ú. v. EÚ C 105, 4.3.2022, s. 99) – Tu sú už uvedené dôležité aspekty o bezpečnosti výrobkov.

<sup>(2)</sup> J. Bürger/G. Paulinger, Arbeiterkammer Wien (2022) <https://emedien.arbeiterkammer.at/viewer/resolver?urn=urn:nbn:at:at-akw:g-5230098>, s. 88.

<sup>(3)</sup> <https://circulareconomy.europa.eu/platform/>.